

Број: 03-02-1286/2024
Сарајево, 29.08.2024. године

**ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- Представнички дом -
госп Драган Миоковић, предсједавајући
- Дом народа -
госп Томислав Мартиновић, предсједавајући

Поштовани,

У складу са чланом IV.Б.3.7.ц) (III) Устава Федерације БиХ, а у вези са одредбама чл. 163, 164. и 165. Пословника Представничког дома Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 69/07, 2/08, 26/20 и 13/24) и чл. 155, 156. и 157. Пословника о раду Дома народа Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 27/03, 21/09, 24/20 и 60/24), **ради разматрања и прихватања, достављам Вам НАЦРТ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ПРИЈАВИЛАЦА НЕПРАВИЛНОСТИ У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНИ**, који је утврдила Влада Федерације Босне и Херцеговине на 40. сједници, одржаној 29.08.2024. године.

Нацрт закона се доставља на службеним језицима и писмима Федерације Босне и Херцеговине.

С поштовањем,

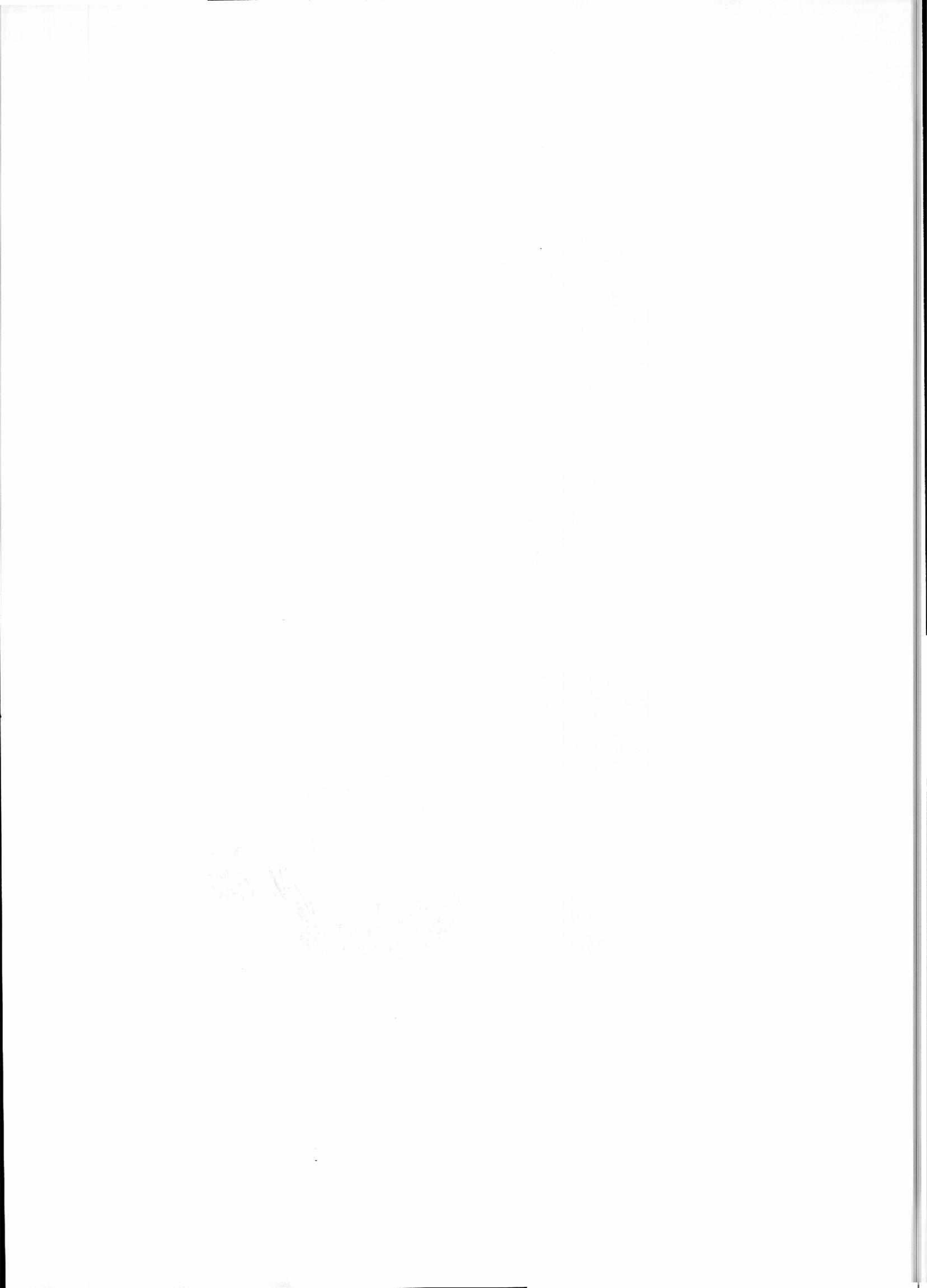


Прилог:

- Нацрт закона на српском језику,
- Образац број 1а,
- Изјава о усклађености,
- Образац број 2,
- Образац А – Таблица усклађености за један пропис и
- Образац ИФП-НЕ

Цо: Федерално министарство правде
госп Ведран Шкобић, министар

Co: predmet



БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА

„ЕИ“
НАЦРТ

ЗАКОН
О ЗАШТИТИ ПРИЈАВИЛАЦА НЕПРАВИЛНОСТИ У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ

Сарајево, август 2024. године

ЗАКОН
О ЗАШТИТИ ПРИЈАВИЛАЦА НЕПРАВИЛНОСТИ У
ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.
(Предмет закона)

Овим законом уређује се заштита пријавилаца неправилности у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација), поступци пријаве неправилности, обим заштите пријавилаца неправилности, поступци заштите права пријавилаца неправилности, обавезе субјеката на које се овај закон односи, као и друга питања од значаја за заштиту пријавилаца неправилности.

Члан 2.
(Усклађеност с европском правном стечевином)

Овим законом се у законодавство Федерације дјелимично преузима Директива (ЕУ) 2019/1937 Европског парламента и Вијећа, Пречишћени текст од 11. марта 2024. године, о заштити лица која пријављују повреде права Уније (СЛ Л 305, 26.11.2019.).

Члан 3.
(Сврха закона)

Овим законом обезбјеђује се ефикасан систем заштите пријавилаца неправилности од било којег облика угрожавања или повреде права пријавилаца и других лица која, у складу с овим законом, уживају заштиту, која би могла бити у вези са пријавом неправилности којима се повређује јавни интерес, укључујући и пријаву неправилности која се односи на предузимање коруптивних радњи, кршење људских права, као и злоупотребу службених овлашћења или службеног положаја.

Члан 4. (Значење израза)

Поједини изрази у овом закону имају сљедеће значење:

а) **„пријава неправилности у Федерацији“** је откривање информација о повреди права која се односи на сљедећа подручја: јавну набавку, финансијске услуге, производе и тржишта, спречавање прања новца и финансирање тероризма, безбједност и усклађеност производа, безбједност саобраћаја, заштиту околиша, заштиту од зрачења и нуклеарну безбједност, безбједност хране и хране за животиње, здравље и добробит животиња, јавно здравље, заштиту потрошача, заштиту приватности и личних података, те безбједност мрежних и информационих система, укључујући и информације о корупцији, кршењу људских права, злоупотреби службених овлашћења или службеног положаја.

б) **„интерно пријављивање неправилности“** је пријављивање којим пријавилац обавјештава одговорно или овлашћено лице о сазнањима на основу којих има разумно увјерење да је у радном окружењу неправилност из тачке а) овог члана покушана, извршена или је у току,

ц) **„екстерно пријављивање неправилности“** је пријављивање којим пријавилац обавјештава органе надлежне за провођење инспекцијског надзора, органе унутрашњих послова, тужилаштва, тијела за борбу против корупције и других неправилности и друге органе у Федерацији о сазнањима на основу којих има разумно увјерење да је у радном окружењу неправилност из тачке а) овог члана покушана, извршена или је у току,

д) **„јавно разоткривање“** је објављивање информација о неправилностима из тачке а) овог члана путем средстава јавног информисања или на други начин чињења јавно доступним информација о неправилности која је покушана, извршена или је у току.

е) **„пријавилац“** је физичко лице које пријављује или јавно разоткрива информације о повредама које су стечене у оквиру својих активности повезаних с послом,

ф) **„помагач пријавиоца“** је физичко лице које помаже пријавиоцу у поступку пријављивања у радном окружењу, чија би помоћ требала бити повјерљива,

г) **„радно окружење“** су професионалне активности у јавном или приватном сектору у оквиру којих, независно о природи тих активности, лица стичу информације о неправилностима и у оквиру којих би та лица могла доживјети освету ако пријаве такве неправилности, укључивши ситуацију када је активност у међувремену престала или непосредно треба или је требала започети. Такве активности посебно укључују:

- лица у радном односу,
- лица која имају положај samozапослених лица,
- имаоце дионица и пословних удјела, као и лица која су чланови управног, управљачког или надзорног тијела привредног друштва, укључујући неизвршне чланове, те волонтере и плаћене или неплаћене приправнике,
- лица која раде под надзором и у складу с упутама уговарача, подуговарача и добављача и
- лица која на било који начин учествују у дјелатностима правног или физичког лица,

- х) „**пријављено лице**” је физичко или правно лице које је у пријави или при јавном разоткривању наведено као лице које је починило повреду или с којом је то лице повезано,
- и) „**освета**“ значи свака директна или индиректна штетна радња или пропуст у радном окружењу потакнута интерним или екстерним пријављивањем или јавним разоткривањем, а узрокује или може узроковати неоправдану штету пријавиоцу,
- ј) „**одговорно лице**” је лице у органу јавне власти, привредном друштву или у другом правном лицу којем је, с обзиром на његову дужност или на основу посебног овлашћења, повјерен одређени круг послова који се односе на примјену закона или подзаконских прописа, или општег акта органа јавне управе, привредног друштва или другог правног лица у управљању и руковању имовином, или се односе на руковођење производњом или неком другом привредном дјелатношћу или на надзор над њима,
- к) „**овлашћено лице**” је лице овлашћено од стране одговорног лица за поступање по пријавама пријавиоца неправилности,
- л) „**повезаним лицем**“ сматрају се помагачи пријавиоца неправилности, сродници, колеге и сва друга лица повезана с пријавиоцем неправилности која би могла претрпјети освету у радном окружењу, правни субјекти у власништву пријавиоца неправилности, за које пријавиоци неправилности раде или с којима су пријавиоци на други начин повезани у радном окружењу,
- м) „**разумно увјерење**“ постоји ако је пријавилац неправилности имао оправдан разлог вјеровати да су пријављене информације о повредама истините у тренутку пријаве и да су те информације обухваћене подручјем примјене.

Члан 5.

(Принцип друштвене одговорности)

Свако лице има право да пријави било који облик кршења закона или прописа у јавном или приватном сектору за који сазна на непосредан или посредан начин. Пријављивањем неправилности у смислу овог закона се не сматра преношење гласина или информација које су већ објављене у средствима јавног информисања, изузев ако је пријавилац неправилности био извор такве информације.

Члан 6.

(Принцип заштите пријавиоца неправилности)

(1) Пријавилац неправилности има право на заштиту ако:

- а) изврши интерно или екстерно пријављивање неправилности или јавно разоткрије информацију о неправилности,
- б) би у тренутку пријављивања неправилности, на основу расположивих података, у истинитост информације повјеровало лице са просјечним знањем и искуством као и пријавилац неправилности.

(2) Под условима из става (1) овог члана право на заштиту има и анонимни пријавилац чији идентитет накнадно буде откривен.

(3) Право на заштиту као пријавиоци неправилности имају и лица која нису пријавила неправилност, али су учинила вјероватним да је према њима предузета освета.

- (4) Право на заштиту у смислу става (3) овог члана уживају:
- а) повезана лица,
 - б) лица погрешно означена као пријавиоци неправилности или погрешно означена као лица повезана са пријавиоцем неправилности,
 - ц) лица која су у вршењу службене дужности доставила информацију,
 - д) лица која траже податке у вези са информацијом.

Члан 7.

(Принцип обавезности поступања по пријави неправилности)

У случају пријаве неправилности, одговорно или овлашћено лице дужно је предузети све мјере у циљу откривања, спречавања и сузбијања штете, као и мјере за заштиту пријавиоца неправилности и других лица која у складу с овим законом уживају заштиту од штетних радњи и њихових посљедица.

Члан 8.

(Принцип хитности)

Поступак у вези са заштитом пријавиоца неправилности је хитан и проводи се без одлагања.

Члан 9.

(Принцип забране спречавања пријављивања неправилности)

Забрањено је спречавање пријављивања неправилности, а свака одредба општег или појединачног акта којом се спрјечава пријављивање неправилности не производи правно дејство.

Члан 10.

(Принцип забране злоупотребе пријављивања неправилности)

- (1) Забрањена је злоупотреба пријављивања неправилности.
- (2) Злоупотребу пријављивања неправилности нарочито врши лице које достави информацију за коју је у моменту подношења пријаве знало да је лажна.
- (3) Лице против којег је поднесена лажна пријава неправилности има право на накнаду штете у складу са општим правилима о накнади штете.

II ПРИЈАВЉИВАЊЕ НЕПРАВИЛНОСТИ

Члан 11.

(Појам пријаве неправилности)

- (1) Пријава неправилности је писано или усмено обавјештење које садржи податке о неправилностима из члана 4. тачка а) овог закона.
- (2) О усмено поднесеној пријави неправилности одговорно, односно овлашћено лице дужно је сачинити записник којег пријавилац неправилности може овјерити власторучним потписом.

Члан 12.
(Садржај пријаве)

(1) Пријава неправилности садржи:

а) опис чињења или нечињења које представља неправилност из члана 4. тачка а) овог закона,

б) сазнања и околности на основу којих пријавилац неправилности има разумно увјерење да је неправилност из члана 4. тачка а) овог закона покушана, извршена или је њено извршење у току, укључујући и прилоге којима поткрепљује наводе пријаве,

ц) пријава може садржавати и податке о лицу за које постоји разумно увјерење да је извршило неправилност из члана 4. тачка а) овог закона, уколико пријавилац неправилности има информације о томе у моменту подношења пријаве.

(2) Пријава може садржавати власторучни потпис и друге податке о пријавиоцу неправилности.

Члан 13.
(Заштита личних података пријавиоца неправилности)

(1) Одговорно или овлашћено лице дужно је штитити личне податке пријавиоца неправилности или повезаног лица, односно податке на основу којих се може открити њихов идентитет, осим ако се писано сагласе с откривањем тих података, а у складу са законом који уређује заштиту личних података.

(2) Свако лице које сазна податке из става (1) овог члана, дужно је штитити те податке.

(3) Одговорно или овлашћено лице дужно је да приликом пријема информације обавијести пријавиоца неправилности да његов идентитет може бити откривен надлежном органу ако без откривања идентитета пријавиоца неправилности не би било могуће поступање тог органа, као и да га обавијести о мјерама заштите учесника у кривичном поступку.

(4) Ако је у току поступка неопходно открити идентитет пријавиоца неправилности, одговорно или овлашћено лице дужно је претходно о томе, прије откривања идентитета, обавијестити пријавиоца неправилности.

(5) Подаци из става (1) овог члана не смију да се саопште лицу на које се указује у информацији, осим ако посебним законом није другачије прописано.

(6) Одговорно или овлашћено лице дужно је да штити личне податке анонимног пријавиоца чији идентитет буде накнадно откривен.

Члан 14.
(Врсте заштићеног пријављивања неправилности)

(1) Врсте заштићеног пријављивања неправилности су:

а) интерно пријављивање неправилности,

б) екстерно пријављивање неправилности и

ц) јавно разоткривање неправилности.

(2) Пријавилац неправилности може неправилност пријавити путем интерног или екстерног пријављивања неправилности, а има право и истовремено поднијети интерну и екстерну пријаву неправилности.

Члан 15. (Интерно пријављивање неправилности)

(1) Интерном пријавом неправилности, пријавилац обавјештава одговорно или овлашћено лице о сазнањима на основу којих има разумно увјерење да је у радном окружењу покушана или извршена неправилност из члана 4. тачка а) овог закона или је њено извршење у току.

(2) Након пријема пријаве одговорно или овлашћено лице дужно је пријавиоцу у року од седам дана од дана пријема пријаве издати потврду о пријему.

(3) Уколико одговорно или овлашћено лице утврди да пријава није потпуна позваће пријавиоца неправилности да у року од 15 дана пријаву неправилности допуни у складу са чланом 12. став (1) овог закона.

(4) Уколико пријавилац неправилности не допуни пријаву у року из става (3) овог члана, одговорно или овлашћено лице ће на основу расположивих информација одлучити о даљем поступку по примљеној пријави.

(5) Одговорно или овлашћено лице дужно је да поступа и по анонимним пријавама. Одговорно или овлашћено лице не смије да предузима радње утврђивања идентитета подносиоца анонимне пријаве неправилности.

Члан 16. (Одговорно и овлашћено лице)

(1) Одговорно лице у сваком правном лицу са више од 30 радно ангажованих лица одредиће овлашћено лице задужено за пријем пријава неправилности и вођење поступака испитивања основаности пријаве.

(2) У правном лицу које има мање од 30 радно ангажованих лица, обавезе овлашћеног лица преузима одговорно лице.

(3) Рад и оспособљавање овлашћених лица у поступку по пријавама уредиће се општим актом правног лица, у складу са законом, који акт мора бити лако доступан свим лицима из радног окружења, разумљив и ефикасан.

Члан 17. (Обавезе одговорног или овлашћеног лица)

(1) Одговорно или овлашћено лице дужно је да:

а) прими пријаву,

б) без одлагања обезбиједи заштиту личних података и анонимност пријавиоца неправилности,

ц) у року од седам дана од дана подношења пријаве изда потврду о пријему пријаве из члана 12. став (1) овог закона,

д) предузме радње у циљу откривања, спречавања и сузбијања неправилности на које је указао пријавилац неправилности,

- е) без одлагања предузме мјере и активности којима ће се спријечити или отклонити акт чињења или нечињења ако је утврђено наступање штетне радње,
 - ф) предузме мјере на утврђивању дисциплинске и материјалне одговорности лица које је угрозило права пријавиоца неправилности, односно за које је утврђена одговорност на основу пријаве неправилности,
 - г) у року од 15 дана од дана подношења таквог захтјева, обавијести пријавиоца о мјерама и активностима које су предузете по поднесеној пријави,
 - х) омогући пријавиоцу увид у спис предмета,
 - и) пријаву без одлагања прослиједи надлежном органу уколико сумња да пријава указује на извршење прекршаја или друге неправилности,
 - ј) пријаву без одлагања прослиједи надлежном органу уколико сумња да пријава указује на извршење кривичног дјела,
 - к) пријавиоца неправилности најкасније у року од три мјесеца од дана подношења уредне пријаве обавијести о исходу поступка,
 - л) води евиденцију о примљеним пријавама неправилности и исходима поступака, те извјештава о њима у складу с одредбама овог закона.
- (2) Поступање са пријавом у интерном поступку пријављивања, начин остваривања права подносиоца пријаве, обавезе одговорног или овлашћеног лица и начин извјештавања прописале се посебним подзаконским актом којег доноси федерални министар правде.

Члан 18. **(Екстерно пријављивање неправилности)**

- (1) Ако посебним законом није прописан рок за поступање по пријави, орган којем је поднесена екстерна пријава неправилности дужан је без одгоде, а у сваком случају унутар седам дана од пријема пријаве, потврдити тај пријем, осим ако је пријавилац изричито затражио супротно или ако надлежно тијело оправдано вјерује да би се потврдом пријема пријаве угрозила заштита идентитета пријавиоца.
- (2) Уколико орган из става (1) овог члана није надлежан за поступање по пријави дужан је да у року од осам дана од дана пријема пријаву достави надлежном органу и о томе обавијести пријавиоца неправилности. Орган је притом дужан да штити податке о идентитету пријавиоца неправилности, изузев уколико пријавилац да писану сагласност да се подаци о његовом идентитету могу саопштити надлежном органу.
- (3) Надлежни орган из става (1) овог члана дужан је да примијени мјере заштите које је пријавиоцу неправилности обезбиједио орган који му је пријаву упутио на надлежно поступање.
- (4) Надлежни орган дужан је да пријавиоцу неправилности на његов захтјев пружи информацију о току и радњама предузетим у поступку, у року од три мјесеца, а у сложеним предметима у року од шест мјесеци.
- (5) Надлежни орган дужан је да пријавиоца неправилности обавијести о исходу поступка по његову окончању, у складу са законом.

Члан 19.
(Јавно разоткривање неправилности)

(1) Јавно разоткривање неправилности је откривање неправилности путем средстава јавног информисања или на други начин чињења јавности доступним информације о неправилности која је покушана, извршена или је њено извршење у току.

(2) Пријавилац неправилности који јавно разоткрива неправилност има право на заштиту у складу с овим законом ако је испуњен један од сљедећих услова:

а) пријавилац је прво поднио интерну пријаву неправилности или екстерну пријаву неправилности или истовремено и интерну и екстерну пријаву неправилности, али у року прописаном овим законом нису предузете одговарајуће мјере као одговор на пријаву или ако:

б) пријавилац неправилности има разумно увјерење да:

- неправилност може представљати непосредну или очиту опасност за јавни интерес, као у случају кризне ситуације или ризика од штете великих размјера или

- у случају екстерног пријављивања постоји ризик од освете или због посебних околности случаја није вјероватно да ће се неправилност дјелотворно уклонити.

III ЗАБРАНА ОСВЕТЕ И ПОСТУПЦИ ЗАШТИТЕ ПРИЈАВИОЦА НЕПРАВИЛНОСТИ

Члан 20.
(Забрана освете)

(1) Нико не може бити изложен освети због пријаве неправилности или зато што је предузео радње у сврху пријављивања неправилности, чак и ако се наводи пријаве накнадно не покажу тачним.

(2) Забрањени су сви облици освете над лицима из члана 6. овог закона, укључујући пријетње осветом и покушаје освете, међу осталим посебно оних у облику:

а) привременог удаљавања, отпуштања, разрешења или једнаковриједних мјера,

б) назадовања или ускраћивања могућности за напредовање,

ц) преноса дужности, промјене мјеста рада, смањења плате, промјене радног времена,

д) ускраћивања могућности за оспособљавање,

е) негативне оцјене рада или препоруке за запошљавање,

ф) наметања или одређивања мјере због преступа или повреде радне обавезе или дисциплинске мјере, укључујући и финансијску санкцију,

г) присиле, застрашивања, узнемиравања или изоловања,

х) дискриминације, стављања у неповољни положај или неправедног третмана,

и) непретварања уговора о раду на одређено вријеме у уговор на неодређено вријеме ако је радник имао легитимно очекивање да ће му се понудити стално запослење,

- ј) непродужења уговора о раду на одређено вријеме или његова пријевременог раскида,
- к) штете, укључујући штету за углед лица, посебно на друштвеним мрежама, или финансијског губитка, укључујући губитак пословања и губитак прихода,
- л) стављања на црну листу на основу неформалног или формалног секторског споразума или споразума који се примјењује на цијелу индустрију, што може значити да лице у будућности неће моћи наћи посао у том сектору или индустрији,
- м) пријевременог раскида уговора о набавци робе или услуга или његова поништавања,
- н) поништавања лиценције или дозволе,
- о) психијатријских или љекарских упућивања.

Члан 21. **(Интерни поступак заштите)**

- (1) Сматраће се да је поступак интерне заштите покренут када лице које трпи штетне радње из члана 20. став (2) овог закона, поднесе захтјев одговорном, односно овлашћеном лицу.
- (2) Захтјев из става (1) овог члана подноси се у року од 30 дана од дана сазнања за штетну радњу.
- (3) Одговорно, односно овлашћено лице је обавезно да одлучи о захтјеву у року од 30 дана од дана подношења захтјева.
- (4) У случају да одговорно, односно овлашћено лице утврди основаност захтјева из става (1) овог члана дужно је без одлагања да предузме мјере и активности којима ће се отклонити штетна радња и њене посљедице.
- (5) Уколико подносилац захтјева из става (1) овог члана није задовољан одлуком коју је одговорно, односно овлашћено лице донијело у поступку интерне заштите, или уколико одговорно односно овлашћено лице не донесе одлуку у року из става (3) овог члана, подносилац захтјева из става (1) овог члана може покренути екстерни поступак заштите.

Члан 22. **(Екстерни поступак заштите)**

- (1) Поступак екстерне заштите покреће лице које трпи штетне радње из члана 20. став (2) овог закона подношењем тужбе надлежном суду.
- (2) Тужба из става (1) овог члана подноси се у року од пет мјесеци од дана сазнања за штетну радњу, а најкасније у року од три године од дана настанка штетне радње.

Члан 23. **(Принцип хитности судског поступка)**

Поступак судске заштите је хитан.

Члан 24.

(Мјесна надлежност)

(1) На поступке судске заштите права пријавиоца неправилности и права других лица која трпе штетну радњу сходно ће се примјењивати одредбе Закона о парничном поступку („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 53/03, 73/05, 19/06 и 98/15).

(2) Поред суда опште мјесне надлежности, надлежан је и суд на чијем подручју тужилац има пребивалиште или боравиште.

Члан 25.

(Тужбени захтјев)

(1) Тужбом из члана 22. став (1) овог закона лице из члана 6. овог закона може истакнути један или више сљедећих захтјева:

а) да се утврди да је у вези са пријављивањем неправилности дошло до угрожавања или повреде његових права или да је стављено у неповољнији положај, односно да је настала штетна радња из члана 20. став (2) овог закона,
б) да суд поништи конкретан акт, забрани вршење или понављање радње или наложи предузимање других конкретних мјера и радњи ради уклањања штетне радње, укључујући и успостављање пријашњег стања,

(2) Лице из члана 6. овог закона тужбом може тражити и:

а) накнаду материјалне и нематеријалне штете од туженог,

б) објављивање пресуде донесене у том поступку у средствима јавног информисања на терет туженог, те на насловној службеној Интернет страници туженог у трајању од 30 дана.

Члан 26.

(Терет доказивања)

Тужилац је дужан само учинити вјероватним да између пријаве неправилности и штетне радње постоји узрочно - посљедична веза, терет доказивања да узрочно - посљедична веза не постоји лежи на супротној страни.

Члан 27.

(Мјере обезбјеђења)

Тужилац може поднијети суду приједлог за изрицање мјера обезбјеђења права прије покретања поступка екстерне заштите права или током тог поступка.

Члан 28.

(Ослобађање од претходног сношења трошкова и давања гаранција)

Предлагач обезбјеђења ослобођен је од претходног сношења трошкова у поступку обезбјеђења и давања гаранција, као услова за одређивање и provedбу мјере обезбјеђења.

Члан 29.

(Врсте мјера обезбјеђења)

(1) Мјере обезбјеђења су:

- а) одгађање извршења акта одговорног лица,
- б) налог одговорном лицу да забрани и обезбједи забрану вршења штетне радње,
- ц) налог одговорном лицу да предузме радње ради отклањања последица штетних радњи, укључујући и успостављање пријашњег стања,
- д) налог одговорном лицу да се суздржи од понављања штетне радње.

(2) Суд је овлашћен да донесе привремену мјеру обезбјеђења и мјеру обезбјеђења у складу с одредбама Закона о парничном поступку, осим ако овим законом није другачије прописано.

Члан 30.

(Рјешење о изрицању мјере обезбјеђења)

(1) О приједлогу за изрицање мјере обезбјеђења суд одлучује рјешењем у року од осам дана од дана пријема приједлога.

(2) Против рјешења из става (1) овог члана дозвољена је жалба у року од осам дана од дана достављања рјешења.

(3) Жалба из става (2) овог члана не одгађа извршење рјешења.

(4) Уколико је мјера обезбјеђења одређена прије подношења тужбе, рјешењем из става (1) овог члана одређује се рок не дужи од 30 дана у којем је предлагач обавезан поднијети тужбу и доставити суду доказ да је покренуо поступак екстерне заштите.

Члан 31.

(Правни лијекови у поступку екстерне заштите)

(1) Против првостепене одлуке суда допуштена је жалба у року од 15 дана од дана достављања одлуке суда.

(2) Против другостепене одлуке суда увијек је допуштена ревизија у року од три мјесеца од дана достављања другостепене одлуке суда.

Члан 32.

(Сходна примјена прописа)

На питања поступка судске заштите која нису регулисана овим законом, сходно се примјењују одредбе Закона о парничном поступку.

IV ОБАВЕЗА СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА, ОБАВЕЗА ИЗВЈЕШТАВАЊА И ПРЕИСПИТИВАЊА ЕФИКАСНОСТИ ПОСТУПАКА ПРИЈАВЉИВАЊА НЕПРАВИЛНОСТИ

Члан 33.

(Стручно оспособљавање о заштити пријавиоца неправилности)

- (1) Центар за едукацију судија и тужилаца Федерације Босне и Херцеговине обезбјеђује стручно оспособљавање судија и тужилаца из области заштите пријавиоца неправилности.
- (2) Агенција за државну службу Федерације Босне и Херцеговине обезбјеђује стручно оспособљавање државних службеника и намјештеника из области заштите пријавиоца неправилности.
- (3) Привредне коморе и удружења послодаваца могу проводити програме едукације о заштити пријавиоца неправилности у приватном сектору.

Члан 34.

(Обавеза извјештавања)

- (1) Одговорно, односно овлашћено лице дужно је водити евиденцију о свим примљеним пријавама неправилности, броју проведених поступака у радном окружењу и њиховим исходима у органима и тијелима општине, града и кантона, и пословним субјектима са сједиштем у кантону, те извјештај о њима доставити једном годишње надлежном тијелу кантона.
- (2) Одговорно, односно овлашћено лице дужно је водити евиденцију о свим примљеним пријавама неправилности, броју проведених поступака у радном окружењу и њиховим исходима у органима и тијелима Федерације и друштвима са већинским учешћем капитала Федерације, те извјештај о њима доставити једном годишње надлежном тијелу Федерације.
- (3) Надлежно тијело кантона и Федерације дужно је Федералном министарству правде једном годишње поднијети извјештај о: броју пријава у екстерној заштити, броју и исходу поступака произашлих из тих пријава и броју и исходу судских поступака.

Члан 35.

(Преиспитивање ефикасности поступака)

Федерално министарство правде ће најмање једном у три године преиспитати ефикасност поступака за примање пријава и даље поступање на основу њих, и доставити извјештај Влади Федерације Босне и Херцеговине.

V КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36. (Прекршаји послодавца)

(1) Новчаном казном у износу од 10.000,00 до 50.000,00 КМ казниће се правно лице - послодавац ако:

- а) не успостави систем интерног пријављивања неправилности (члан 15.),
- б) не донесе општи акт (члан 16. став (1)),
- ц) не одреди овлашћено лице ако има више од 30 радно ангажованих лица (члан 16. став (2)),
- д) општи акт не учини доступним свим лицима у радном окружењу (члан 16. став (3)),
- е) предузима или не спрјечава предузимање штетних радњи према пријавиоцу и лицима која у складу с овим законом уживају заштиту (члан 20.),
- ф) не поступи по рјешењу којим се одређује мјера обезбјеђења (члан 30.),
- г) не обезбиједи услове за вођење евиденције о свакој примљеној пријави неправилности (члан 34.),

(2) За прекршај из става (1) овог члана новчаном казном у износу од 1.000,00 до 10.000,00 КМ казниће се и одговорно лице код правног лица.

(3) Послодавац - физичко лице казниће се за прекршај из става (1) овог члана новчаном казном у износу од 1.000,00 до 10.000,00 КМ.

Члан 37. (Прекршаји одговорног или овлашћеног лица у поступку интерног пријављивања неправилности и поступку интерне заштите)

Новчаном казном од 1.000,00 до 10.000,00 КМ казниће се одговорно или овлашћено лице које у поступку интерног пријављивања неправилности или поступку интерне заштите:

- а) одбије примити пријаву (члан 17. тачка а)),
- б) без одлагања не обезбиједи заштиту личних података и анонимност пријавиоца неправилности (члан 17. тачка б)),
- ц) у року од седам дана од дана подношења пријаве не изда пријавиоцу потврду о пријему пријаве (члан 17. тачка ц)),
- д) не предузме радње у циљу откривања, спречавања и сузбијања неправилности на које је указао пријавилац неправилности (члан 17. тачка д)),
- е) без одлагања не предузме мјере и активности којима ће се спријечити или отклонити акт чињења или нечињења ако је утврђено наступање штетне радње (члан 17. тачка е)),
- ф) не предузме мјере на утврђивању дисциплинске и материјалне одговорности лица које је угрозило права пријавиоца неправилности, односно за које је утврђена одговорност на основу пријаве неправилности (члан 17. тачка ф)),
- г) у року од 15 дана не обавијести пријавиоца о мјерама и активностима које су предузете по поднесеној пријави (члан 17. тачка г)),
- х) не омогући пријавиоцу увид у спис предмета (члан 17. тачка х)),
- и) пријаву без одлагања не прослиједи органу уколико сумња да пријава указује на извршење прекршаја или друге неправилност (члан 17. тачка и)),

- ј) пријаву без одлагања не прослиједи надлежном органу уколико сумња да пријава указује на извршење кривичног дјела (члан 17. тачка ј)),
- к) пријавиоца неправилности најкасније у року од три мјесеца од дана подношења уредне пријаве не обавијести о исходу поступка (члан 17. тачка к)),
- л) не води евиденцију о примљеним пријавама неправилности и исходима поступака (члан 17. тачка л)),
- љ) не поднесе извјештај о примљеним пријавама неправилности и исходима поступака у складу с одредбама овог закона (члан 17. тачка л)),
- м) у прописаном року не одлучи о захтјеву за интерну заштиту (члан 21. став (3)),
- н) након што утврди основаност захтјева за интерну заштиту без одлагања не предузме мјере и активности којима ће се отклонити штетна радња и њене посљедице (члан 21. став (4)).

Члан 38. (Прекршај пријавиоца неправилности)

Новчаном казном у износу од 5.000,00 до 10.000,00 КМ казниће се за прекршај физичко лице које пријављује или јавно разоткрива информације за које у моменту подношења пријаве зна да су лажне, осим ако се не ради о кривичном дјелу.

Члан 39. (Надзор)

Инспекцијски надзор над провођењем овог закона врши Федерална управа за инспекцијске послове.

Члан 40. (Приход од новчаних казни)

Приходи од новчаних казни изречених у складу с овим законом припадају буџету Федерације Босне и Херцеговине.

VI ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 41. (Однос федералног и кантоналних закона)

Кантони који су до дана ступања на снагу овог закона донијели прописе о заштити пријавилаца неправилности дужни су да те прописе ускладе са

принципима овог закона у року од шест мјесеци од дана његова ступања на снагу.

Члан 42.

(Обавеза доношења подзаконског и општег акта)

- (1) Федерални министар правде дужан је да подзаконски акт из члана 17. став (2) овог закона донесе у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.
- (2) Правна лица дужна су да општи акт из члана 16. став (3) донесу у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 43.

(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објаве у „Службеним новинама Федерације БиХ“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ
НАЦРТА ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ПРИЈАВИЛАЦА НЕПРАВИЛНОСТИ У
ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I - УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о заштити пријавилаца неправилности у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон) садржан је у одредбама члана IV.A.20.(1) Устава Федерације Босне и Херцеговине према којем је Парламент Федерације Босне и Херцеговине надлежан за доношење закона о вршењу функција федералне власти. Како се Законом, између осталог, уређује и поступак заштите пријавилаца неправилности пред надлежним судовима, додатни уставни основ за доношење овог прописа налази се и у одредби члана IV.Ц.3. Устава Федерације Босне и Херцеговине према којој ће правила поступка потребна да би се обезбиједила једнакост у поступању као и основни принципи правичности у поступцима пред судовима бити уређена законима Федерације.

II - РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Разлози за доношење Закона огледају се у чињеници да у Федерацији Босне и Херцеговине не постоје правни, а нити институцијски механизми којима би се обезбиједила ефикасна заштита пријавилаца неправилности. На нивоу Босне и Херцеговине егзистира Закон о заштити лица која пријављују корупцију у институцијама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број: 100/13), у Републици Српској на снази је Закон о заштити лица која пријављују корупцију („Службени гласник РС“, број: 62/17), а у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине Закон о заштити лица која пријављују корупцију („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, број: 25/18), те је једино на нивоу Федерацији Босне и Херцеговине предметна материја остала у цијелости неуређена. У Мишљењу (Авис) Европске комисије о пријави Босне и Херцеговине за чланство у Европској унији од 29.05.2019. године дефинисано је 14 приоритета које је Босна и Херцеговина дужна да испуни у контексту процеса европских интеграција. У области Владавине праве као један од приоритета одређено је јачање превенције и борбе против корупције и организованог криминала, укључујући и против прања новца и тероризма, између осталог и путем усвајања и провођења прописа о сукобу интереса и заштити пријавилаца неправилности (Приоритет број 7). Релевантни правни оквир Европске уније са којим Босна и Херцеговина има обавезу ускладити домаће законодавство је Директива (ЕУ) 2019/1937 Европског парламента и Вијећа од 23.10.2019. године о заштити лица која пријављују повреде права Уније. Обрађивач се приликом припреме Закона руководио принципима и терминологијом прописаним Директивом, те се овим прописом ствара правни основ за модерну и ефикасну заштиту пријавилаца неправилности који у радном окружењу након пријаве неправилности неријетко буду изложени различитим штетним радњама (отказ уговора о раду, немогућност

напредовања, премјештај, мобинг, посредна и непосредна дискриминација и друго) које радње се према пријавиоцима неправилности предузимају из освете. Федералном министарству правде су приликом припреме Закона стављене на располагање подршка и експертна помоћ Делегације Европске уније у Босни и Херцеговини, Амбасаде Сједињених Америчких Држава у Босни и Херцеговини, као и Мисије OSCE – а у Босни и Херцеговини, која сарадња је резултовала предложеним законским текстом.

III - УСКЛАЂЕНОСТ ПРОПИСА С ЕВРОПСКОМ ПРАВНОМ СТЕЧЕВИНОМ

Приликом израде нацрта наведеног закона, Федерално министарство правде имало је у виду Уредбу о Уреду Владе Федерације БиХ за законодавство и усклађеност с прописима Европске уније („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 26/20 и 76/20) и Уредбу о поступку усклађивања законодавства Федерације БиХ с правном стечевином Европске уније („Службене новине Федерације БиХ“, број: 98/16) и у том смислу је извршило анализу европске правне стечевине. Европска унија је усвојила Директиву (ЕУ) 2019/1937 Европског парламента и Вијећа од 23. октобра 2019. године о заштити лица која пријављују повреде права Уније (СЛ Л 305, 26.11.2019.). Овим законом се законодавство Федерације Босне и Херцеговине дјелимично усклађује са предметном Директивом, при чему се потпуна усклађеност очекује у наставку процеса придруживања Босне и Херцеговине у пуноправно чланство Европској унији.

IV - ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПОЈЕДИНИХ ПРАВНИХ РЈЕШЕЊА

Структуру Закона о заштити пријавилаца неправилности у Федерацији Босне и Херцеговине чини укупно шест поглавља:

Поглавље I „Основне одредбе“ обухвата чланове 1. до 11. којима је као предмет Закона прописана заштита пријавилаца неправилности у Федерацији Босне и Херцеговине, поступци пријаве неправилности, обим заштите пријавилаца неправилности, поступци заштите права пријавилаца неправилности, обавезе субјеката на које се односи овај закон, као и друга питања од значаја за заштиту пријавилаца неправилности (члан 1.). Чланом 2. се утврђује дјелимична усклађеност овог закона са Директивом Европског парламента и Вијећа од 23. октобра 2019. године о заштити лица која пријављују повреде права Уније, Пречишћена верзија од 11.03.2024. године, имајући у виду да предметни закон представља један од приоритетних закона које је на нивоу Федерације Босне и Херцеговине потребно усвојити у процесу интеграције Босне и Херцеговине у пуноправно чланство у Европској унији. Затим се чланом 3. као сврха Закона дефинише обезбјеђење ефикасног система заштите пријавилаца неправилности од било којег облика угрожавања или повреде права пријавилаца и других лица која, у складу с овим законом, уживају заштиту која би могла бити у вези са пријавом неправилности којима се повређује јавни интерес, укључујући и пријаву неправилности која се односи на предузимање коруптивних радњи, кршење људских права, као и злоупотребу службених овлашћења или службеног

положаја. Чланом 4. Закона прописани су основни појмови који се користе у овом закону, а који у терминолошком смислу представљају новину у законодавству Федерације Босне и Херцеговине.

Тако се „пријавом неправилности у Федерацији Босне и Херцеговине“ сматра откривање информација о повреди права која се односи на сљедећа подручја: јавну набавку, финансијске услуге, производе и тржишта, спречавање прања новца и финансирање тероризма, безбједност и усклађеност производа, безбједност саобраћаја, заштиту околиша, заштиту од зрачења и нуклеарну безбједност, безбједност хране и хране за животиње, здравље и добробит животиња, јавно здравље, заштиту потрошача, заштиту приватности и личних података, те безбједност мрежних и информационих система, укључујући и информације о корупцији, кршењу људских права, злоупотреби службених овлашћења или службеног положаја. Под „интерним пријављивањем неправилности“ сматра се пријављивање којим пријавилац обавјештава одговорно или овлашћено лице о сазнањима на основу којих има разумно увјерење да је у радном окружењу неправилност покушана, извршена или је у току. „Екстерним пријављивањем неправилности“ пријавилац обавјештава органе надлежне за provedбу инспекцијског надзора, органе унутрашњих послова, тужилаштва, тијела за борбу против корупције и других неправилности и друге органе у Федерацији БиХ о сазнањима на основу којих има разумно увјерење да је у радном окружењу неправилност покушана, извршена или је у току. „Јавним разоткривањем“ пријавилац информације о неправилностима разоткрива путем средстава јавног информисања или на други начин чини јавно доступним информације о неправилности која је покушана, извршена или је у току. Под „пријавиоцем“ подразумијевамо физичко лице које пријављује или јавно разоткрива информације о повредама стечене у оквиру активности повезаних с послом, а под условима прописаним Законом, поред пријавиоца, правну заштиту уживају и „повезана лица“ под којима се подразумијевају помагачи пријавиоца неправилности, сродници, колеге и сва друга лица повезана с пријавиоцем неправилности која би могла претрпјети освету у радном окружењу, правни субјекти у власништву пријавиоца неправилности, за које пријавиоци неправилности раде или с којима су пријавиоци на други начин повезани у радном окружењу. „Помагач пријавиоца“ је физичко лице које помаже пријавиоцу у поступку пријављивања у радном окружењу, те чија би помоћ требала бити повјерљива. „Пријављено лице“ значи физичко или правно лице које је у пријави или при јавном разоткривању наведено као лице које је починило повреду или с којом је то лице повезано. „Радно окружење“ означава професионалне активности у јавном или приватном сектору у оквиру којих, независно о природи тих активности, лица стичу информације о неправилностима и у оквиру којих би та лица могла доживјети освету ако пријаве такве неправилности, укључивши ситуацију када је активност у међувремену престала или непосредно треба или је требала започети. Такве активности посебно укључују лица у радном односу, лица која имају положај samozапослених лица, имаоце дионица и пословних учешћа, као и лица која су чланови управног, управљачког или надзорног тијела трговачког друштва, укључујући неизвршне чланове, те волонтере и плаћене или неплаћене приправнике, лица која раде под надзором и у складу с упутама уговарача, подуговарача и добављача и лица која на било који начин учествују у дјелатностима правног или физичког лица. „Пријављено лице“ је физичко или

правно лице које је у пријави или при јавном разоткривању наведено као лице које је починило повреду или с којом је то лице повезано. Под појмом „освета“ Закон подразумијева сваку директну или индиректну штетну радњу или пропуст у радном окружењу потакнуту интерним или екстерним пријављивањем или јавним разоткривањем која узрокује или може узроковати неоправдану штету пријавиоцу. „Одговорно лице“ је лице у органу јавне власти, привредном друштву или у другом правном лицу којем је с обзиром на његову дужност или на основу посебног овлашћења повјерен одређени круг послова који се односе на примјену закона или подзаконских прописа, или општег акта органа јавне управе, привредног друштва или другог правног лица у управљању и руковању имовином, или се односе на руковођење производњом или неком другом привредном дјелатношћу или на надзор над њима, а „Овлаштено лице“ је лице овлашћено од стране одговорног лица за поступање по пријавама пријавиоца неправилности. Пријавилац неправилности има на располагању могућност да неправилност пријави интерним или екстерним путем, као и да јавно разоткрије информације о неправилности. „Повезаним лицем“ сматрају се, поред помагача пријавиоца неправилности, и његови сродници, колеге и сва друга лица повезана с пријавиоцем неправилности која би могла претрпјети освету у радном окружењу, правни субјекти у власништву пријавиоца неправилности, за које пријавиоци неправилности раде или с којима су пријавиоци на други начин повезани у радном окружењу. О “разумном увјерењу“ као стандарду према којем се цијени оправданост подношења пријаве неправилности ће бити ријеч ако је пријавилац неправилности имао оправдан разлог вјеровати да су пријављене информације о повредама истините у тренутку пријаве и да су те информације обухваћене подручјем примјене.

Члановима 5. до 11. Закона прописани су основни принципи о заштити пријавиоца неправилности: Принцип друштвене одговорности према којем свако лице има право да пријави било које кршење закона или прописа у јавном или приватном сектору за које сазна на посредан или непосредан начин (члан 5.) Принципом заштите пријавиоца неправилности одређени су услови и рокови који морају бити испуњени да би пријавилац уживао заштиту у складу с овим законом, као и круг лица која такође уживају заштиту, иако сама нису пријавиоци неправилности, али су учинили вјероватним да је према њима из освете предузета штетна радња (члан 6.), Принцип обавезности поступања по пријави неправилности прописано је чланом 7., а Принцип хитности поступка заштите пријавиоца неправилности чланом 8. Закона. Принцип забране спречавања пријављивања неправилности прописано је чланом 9. Закона. Чланом 10. Закона уређен је Принцип забране злоупотребе пријављивања неправилности, те се сматра да је злоупотреба нарочито извршена ако је пријавилац доставио информацију о неправилности за коју у моменту подношења зна да је лажна. Лице против којег је поднесена лажна пријава неправилности има право на накнаду штете у складу са општим одредбама о накнади штете.

Поглавље II назива “Пријављивање неправилности” садржи одредбе чланова 11. до 20. Закона. Пријава неправилности подразумијева писано или усмено обавјештење које садржи податке о неправилностима, односно информације о сазнањима и околностима на основу којих пријавилац неправилности има разумно увјерење да је неправилност из члана 4. тачка а) Закона покушана, извршена или је њено извршење у току, а која може бити поднесена и анонимно (чл. 11. и 12.). У вези са заштитом личних података

пријавиоца неправилности, прописана је обавеза одговорног или овлашћеног, али и сваког другог лица да штите личне податке пријавиоца неправилности или повезаног лица, односно податке на основу којих се може открити њихов идентитет. Ако је током поступка неопходно открити идентитет пријавиоца неправилности, одговорно или овлашћено лице дужно је претходно о томе да, прије откривања идентитета, обавијести пријавиоца неправилности. Заштита личних податка пријавиоца протеже се и на анонимне пријавиоце чији идентитет буде накнадно откривен (члан 13.). Чланом 14. Закона прописане су врсте заштићеног пријављивања неправилности у које убрајамо интерно пријављивање неправилности, екстерно пријављивање неправилности и јавно разоткривање неправилности. Неправилност се може пријавити путем интерног или екстерног пријављивања неправилности, а пријавилац има право да истовремено поднесе и интерну и екстерну пријаву неправилности.

Интерном пријавом неправилности, пријавилац обавјештава одговорно или овлашћено лице о сазнањима на основу којих има разумно увјерење да је у радном окружењу покушана или извршена неправилност или је њено извршење у току. Одговорно или овлашћено лице дужно је пријавиоцу у року од седам дана од дана пријема пријаве да изда потврду о пријему. Одговорно или овлашћено лице позваће пријавиоца неправилности да у року од 15 дана пријаву неправилности допуни, уколико иста не садржи све потребне податке. Уколико пријавилац неправилности у овом року не допуни пријаву, одговорно или овлашћено лице ће на основу расположивих информација одлучити о даљем поступку по примљеној пријави. Прописано је обавезно поступање и по пријавама које су анонимне, с тим што одговорно или овлашћено лице не смије предузимати радње утврђивања идентитета пријавиоца (члан 15.). Чланом 16. прописана је обавеза сваког правног лица које има више од 30 радно ангажованих да одреди лице које је овлашћено да проводи поступке по пријавама неправилности. За правна лица са мање од 30 радно ангажованих за вођење поступка по пријавама надлежно је одговорно лице у правном лицу. Рад и оспособљавање овлашћених лица у поступку по пријавама уредиће се општим актом правног лица, у складу са законом, који акт мора бити лако доступан свим лицима из радног окружења, разумљив и ефикасан. Чланом 17. су прописане обавезе одговорног или овлашћеног лица у интерном поступку пријављивања неправилности. Повреда обавеза нормираних чланом 17. Закона представља прекршај за које Закон прописује новчану казну, што је ближе уређено Казненим одредбама Закона.

У вези с екстерним пријављивањем неправилности, чија је суштина да се пријава неправилности подноси органима надлежним за провођење инспекцијског надзора, органима унутрашњих послова, тужилаштвима, тијелима за борбу против корупције и других неправилности и другим органима у Федерацији БиХ, чланом 18. Закона регулисана је обавеза тих органа да без одгоде, а у сваком случају унутар седам дана од пријема потврде, издају потврду о пријему пријаве, изузев ако пријавилац неправилности изричито затражи супротно или надлежно тијело оправдано вјерује да би се потврдом пријема пријаве угрозила заштита идентитета пријавиоца. Ставом (2) овог члана уређен је поступак надлежног органа по пријави, а ставом (3) обавеза надлежног органа да екстерни поступак оконча у року од три мјесеца, односно у сложеним предметима у року од шест мјесеци, те пријавиоца обавијести о исходу поступка, у складу са Законом. Чланом 19. уређено је јавно разоткривање неправилности као врста заштићеног

пријављивања код којег се откривање неправилности врши путем средстава јавног информисања или се на други начин јавности чине доступним информације о неправилности која је покушана, извршена или је њено извршење у току, као и услови под којима такав пријавилац ужива право на заштиту.

Поглавље III "Забрана освете и поступци заштите пријавиоца неправилности" обухвата чланове 20. до 32. Закона. Чланом 20. прописана је забрана освете пријавиоцу неправилности и другим лицима која уживају заштиту, те нико не може бити изложен штетној радњи због пријаве неправилности или зато што је предузео радње у сврху пријављивања неправилности, чак и ако се наводи пријаве накнадно не покажу тачним. Забрањени су сви облици освете, укључујући пријетње осветом и покушаје освете због поднесене пријаве неправилности. У сврху заштите од освете, Законом су прописани интерни и екстерни поступак заштите. У складу с одредбама члана 21. Закона поступак интерне заштите сматра се покренутим када лице које трпи штетне радње поднесе захтјев одговорном, односно овлашћеном лицу, и то у року од 30 дана сазнања за штетну радњу. Када одговорно, односно овлашћено лице утврди основаност захтјева дужно је без одлагања да предузме мјере спречавања штетне радње и њених посљедица по пријавиоца неправилности, те у року од 30 дана оконча поступак интерне заштите. Подносилац интерног захтјева за заштиту који није задовољан одлуком донесеном у интерном поступку или о чијем захтјеву за заштиту није одлучено у Законом прописаном року може да покрене екстерни поступак заштите. Чланом 22. Закона одређено је да се екстерни поступак заштите покрене подношењем тужбе надлежном суду, у року од пет мјесеци од дана сазнања за штетну радњу, а најкасније у року од три године од дана настанка штетне радње. Чланом 23. нормирана је обавеза хитног поступања у поступку екстерне заштите, а чланом 24. мјесна надлежност за поступке заштите права пријавиоца других лица која трпе штетну радњу. Чланом 25. прописан је садржај тужбеног захтјева, те петит тужбе може садржавати један или више тужбених захтјева: да се утврди да је у вези са пријављивањем неправилности дошло до угрожавања или повреде њених права или да је стављена у неповољнији положај, односно да је настала штетна радња, као и да суд поништи конкретан акт, забрани вршење или понављање радње или наложи предузимање других конкретних мјера и радњи ради уклањања штетне радње, укључујући и успостављање пријашњег стања. Поред тога, тужбом се може тражити и накнада материјалне и нематеријалне штете, те објављивање пресуде донесене у том поступку у средствима јавног информисања на терет туженог, те на насловној службеној Интернет страници туженог у трајању од 30 дана. Члан 26. садржи правило о терету доказивања. Члановима 27. до 31. уређене су мјере обезбјеђења које суд може одредити прије покретања поступка екстерне заштите права или током поступка (члан 27.), ослобађање од претходног сношења трошкова и давања гаранција (члан 28.), врсте мјера обезбјеђења (члан 29.), рјешење о изрицању мјере обезбјеђења (члан 30.) и правни лијекови у поступку екстерне заштите. У вези са правним лијековима, Законом је прописано да је против првостепене одлуке суда допуштена жалба у року од 15 дана од дана достављања одлуке суде, а да је против другостепене одлуке суда увијек допуштена ревизија у року од три мјесеца од дана достављања другостепене одлуке (члан 31.). Чланом 32. прописано је да ће се на питања поступка судске заштите која нису регулисана

овим законом, сходно примијенити одредбе Закона о парничном поступку („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 53/03, 73/05, 19/06 и 98/15).

У Поглавље IV „Обавеза стручног оспособљавања, обавеза извјештавања и преиспитивања ефикасности поступака пријављивања неправилности“ инкорпорисани су чланови 33. до 35. Закона. Чланом 33. прописана је обавеза Центра за едукацију судија и тужилаца Федерације Босне и Херцеговине, као и Агенције за државну службу Федерације Босне и Херцеговине да обезбиједи стручно оспособљавање о заштити пријавиоца неправилности за судије и тужиоце, односно државне службенике и намјештенике, те могућност привредних комора и удружења послодаваца да едукације ове врсте организују за лица ангажована у приватном сектору. Чланом 34. уређена је обавеза извјештавања о поступцима по пријавама неправилности на начин да је одговорно, односно овлашћено лице дужно водити евиденцију о свим примљеним пријавама неправилности, броју проведених поступака у радном окружењу и њиховим исходима у органима и тијелима општине, града и кантона, и пословним субјектима са сједиштем у кантону, те извјештај о њима да достави једном годишње надлежном тијелу кантона. Надаље, одговорно, односно овлашћено лице дужно је да води евиденцију о свим примљеним пријавама неправилности, броју проведених поступака у радном окружењу и њиховим исходима у органима и тијелима Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација), и друштвима са већинским учешћем капитала Федерације, те извјештај о њима доставити једном годишње надлежном тијелу Федерације. Надлежно тијело кантона и Федерације дужно је Федералном министарству правде једном годишње да поднесе извјештај о: броју пријава у екстерној заштити, броју и исходу поступака произишлих из тих пријава и броју и исходу судских поступака. Чланом 35. прописана је обавеза Федералног министарства правде да најмање једном у три године преиспита ефикасност поступака за примање пријава и даље поступање на основу њих, те о томе да достави извјештај Влади Федерације Босне и Херцеговине.

Поглавље V „Казнене одредбе“ обухвата чланове 36. до 40. Закона. Чланом 36. прописани су прекршаји и новчане казне за послодавца, то јест послодавца – правно лице и одговорно лице у правном лицу, те послодавца – физичко лице у вези са заштитом пријавиоца неправилности. Распон новчаних казни за послодавца – правно лице прописан је у износу од 10.000,00 до 50.000,00 КМ, за одговорно лице у правном лицу у распону од 1.000,00 до 10.000,00, као и за послодавца - физичко лице. Чланом 37. регулисани су прекршаји одговорног или овлашћеног лица у поступку интерног пријављивања неправилности и поступку интерне заштите, за које је прописана новчана казна у распону од 1.000,00 до 10.000,00 КМ. Чланом 38. прописана је новчана казна у износу од 5.000,00 до 10.000,00 КМ за пријавиоца неправилности који пријави или јавно разоткрије информације за које у моменту подношења пријаве зна да су лажне, осим ако се не ради о кривичном дјелу. Чланом 39. за провођење инспекцијског надзора над provedбом овог закона као надлежна је одређена Федерална управа за инспекцијске послове, а чланом 40. да приходи од новчаних казни припадају буџету Федерације Босне и Херцеговине.

Поглавље VI „Прелазне и завршне одредбе“ садржи чланове 41. до 43. Закона којима је прописано да су кантони који су усвојили прописе о заштити пријавилаца неправилности дужни да те прописе ускладе с одредбама овог закона у року од шест мјесеци од дана његова ступања на снагу (члан 41.), да је

федерални министар правде дужан у року од 90 дана од дана ступања на снагу закона донијети подзаконски акт о поступању са пријавом у интерном поступку пријављивања, начину остварења права подносиоца пријаве, обавеза одговорног или овлашћеног лица и начину извјештавања, а правни субјекти општи акт о раду и оспособљавању овлашћеног лица у року од шест мјесеци од дана ступања Закона на снагу (члан 42.), као и да Закон о пријавиоцима неправилности у Федерацији Босне и Херцеговине ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеним новинама Федерације БиХ“ (члан 43.).

V - ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За провођење овог закона није потребно обезбиједити додатна средства у буџету Федерације Босне и Херцеговине.